

ANADOLU
DİL VE EĞİTİM DERGİSİ
Anatolian Journal of Language and Education
(ANADEL/AJLE)

Geliş/Received: 27.06.2024 *Kabul/Accepted:* 31.12.2024
Makale Türü/Article Type: Derleme / Review

Türkçe Öğretmeni Adayları Üzerinde Yapılan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi

*Furkan CAN**
*Mehmet Nuri KARDAŞ***
*Ece CAN****

ÖZ

Çalışmanın amacı Türkiye’de Türkçe öğretmeni adayları konusunda hazırlanan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizini yapmaktır. Doküman taraması yöntemiyle toplanan verilerin analizinde betimsel bibliyometrik analiz tekniği kullanılmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından uzman görüşü alınarak hazırlanan “Lisansüstü Tez İnceleme Formu” kullanılmıştır. Çalışmanın materyalini 2002-2022 yıllarında Türkiye’de Türkçe öğretmeni adaylarını çalışma konusu olarak belirleyen lisansüstü tezler oluşturmuştur. Çalışmanın sonunda 2002-2022’de toplamda 23 doktora tezi, 60 yüksek lisans tezi yapıldığı; yıllara göre çalışma sayısında düzenli bir artışın olduğu belirlenmiştir. Lisansüstü tezlerinin yaklaşık $\frac{3}{4}$ ’ünün Eğitim Bilimleri Enstitülerinde, yaklaşık $\frac{1}{4}$ ’ünün ise Sosyal Bilimler Enstitülerinde hazırlatıldığı, 33 farklı üniversitede ilgili konuda tez yapıldığı, en çok tezin Çanakkale 18 Mart, Gazi ve Atatürk Üniversitelerinde yapıldığı, tezlerin %55’inin nitel, %34’ünün karma %11’inin ise nicel araştırma yöntemine göre hazırlandığı, çalışmaların sırasıyla adayların yazma, okuma, dinleme, konuşma becerileri ve karma konular üzerinde yapıldığı, çalışmaların katılımcı sayısının ise 200 ile 1200 arasında değişkenlik gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Türkçe öğretmeni adayları, lisansüstü tez, bibliyometrik analiz.

Bibliometric Analysis of Graduate Theses on Prospective Turkish Teachers

ABSTRACT

The aim of the study is to conduct a bibliometric analysis of the postgraduate theses on prospective Turkish teachers in Turkey. Descriptive bibliometric analysis technique was used to analyze the data collected by document scanning method. The "Graduate Thesis Review Form" prepared by the researchers by taking expert opinion was used to collect the data. The material of the study consisted of postgraduate theses that identified Turkish language teacher candidates as the subject of study in Turkey in 2002-2022. At the end of the study, it was determined that a total of 23 doctoral dissertations and 60 master's theses were conducted in 2002-2022 and that there was a regular increase in the number of studies according to the years. It was concluded that approximately $\frac{3}{4}$ of the postgraduate theses were prepared in Educational Sciences Institutes and approximately $\frac{1}{4}$ of them were prepared in Social Sciences Institutes, theses on the relevant subject were conducted in 33 different universities, the most theses were conducted in Çanakkale 18 Mart, Gazi and Atatürk universities, 55% of the theses were qualitative, 34% were mixed and 11% were quantitative research methods, the studies were conducted on writing, reading, listening, speaking skills and mixed subjects of the candidates respectively, and the number of participants of the studies varied between 200 and 1200.

Atf Bilgisi: Can, F., Kardeş, M.N. & Can, E. (2024). Türkçe öğretmeni adayları üzerinde yapılan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi. *Anadolu Dil ve Eğitim Dergisi*, 2(2), 115-130. Doi: <https://10.5281/zenodo.14573091>

*Bilim Uzmanı, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Van, Türkiye, furkancanyu@gmail.com ORCID: 0000-0002-3093-554X

**Prof. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Van, Türkiye, mnkardas@yyu.edu.tr ORCID: 0000-0001-6732-7815

***Yüksek Lisans Öğrencisi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Van, Türkiye, ceccann22@gmail.com ORCID: 0000-0002-5781-0077

Keywords: Turkish teacher candidates, graduate thesis, bibliometric analysis.

Giriş

Eğitim-öğretim sistemlerinin sacayaklarından birisi de öğretmenlerdir. Toplumun ihtiyaç duyduğu donanımlı bireyleri yetiştiren öğretmenlere tarih boyunca büyük önem verilmiştir. Teknolojinin, bilimin baş döndürücü bir hızla gelişmesinde nitelikli bilim insanları başrolü oynamaktadır. Bilim insanları başta olmak üzere her meslek grubunda nitelikli bireyleri yetiştirmek görevini günümüzde de öğretmenler yürütmektedir. Bu nedenle öğretmenlik mesleği toplumumuzda kutsal mesleklerden biri olarak kabul edilmektedir.

Sosyal yaşamın oldukça karmaşık bir hâl aldığı günümüzde öğretmenlere her zamankinden büyük sorumluluk düşmektedir. Bu sorumluluk toplumların mimarı olarak görülen öğretmenlerin daha nitelikli ve daha donanımlı olmalarını gerektirmektedir.

Sosyal gelişmelere bağlı olarak kendisiyle ve çevresiyle barışık, yaşadığı topluma katkı sunan bireylerin yetiştirilmesi gayesi ile eğitim sistemi ve sistemde uygulamaya konulan öğretim modellerinde güncellemeler yapılmaktadır. Hangi eğitim sistemi ve öğretim modeli eğitimde uygulanırsa uygulansın süreçteki en büyük görev yine öğretmenlere düşmektedir. Çünkü nitelikli öğretmenler sayesinde vasat eğitim sistem ve modellerinde bile nitelikli bireyler yetiştirmek mümkündür. Bu bağlamda öğretmen yetiştiren kurum ve programlar üzerinde geçmişte olduğu gibi günümüzde de önemle durulmaktadır. Öğretmen yetiştiren kurumların eğitim-öğretim koşullarını iyileştirmek amacıyla bilimsel çalışmalar ve çalıştaylar yapılmaktadır.

Türkiye’de tarihsel süreçte köy enstitüleri ve öğretmen okulları öğretmen yetiştirmede önemli görevler yürütmüştür. 1982 yılında yürürlüğe giren 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile birlikte öğretmen yetiştirme görevi üniversitelerin lisans programlarına verilmiştir (YÖK, 1998). “Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı 1996 yılı başında Türkiye’nin gereksinim duyduğu öğretmenleri yetiştirmek üzere eğitim fakülteleri öğretmen yetiştirme programlarının yeniden düzenlenmesi çalışmalarını başlatmış ve buna göre fakültelerdeki lisans ve lisansüstü düzeylerde yürütülen programlarda birtakım değişiklikler yapmıştır.” (Durukan ve Maden, 2011, s. 556). Bu bağlamda eğitim fakülteleri üniversitelerin öğretmen yetiştirme birimleri olarak şekillendirilmiştir. İlkokulların yanı sıra ortaokul ve liselere öğretmen yetiştirme görev ve sorumluluğu eğitim fakültelerine yüklenmiştir. 2006-2007’de güncel ihtiyaçlara göre hazırlatılan öğretmen yetiştirme programı tüm eğitim fakültelerinde kademeli olarak uygulanmaya başlamıştır (Başkan, 2001; Kavcar, 2002; Kızılcıoğlu, 2006; Yılman, 2006).

Türkçe öğretmenlerini yetiştirmek üzere kurulan Türkçe Eğitimi lisans programı da toplumun ihtiyaçları ve eğitim alanındaki küresel ölçekteki gelişmeler dikkate alınarak güncellenerek uygulanmaktadır (Saraç, 2005; Uçgun, 2006). Tüm bu çalışmaların temel amacı eğitime başarılı öğretmenler yetiştirmek suretiyle her alanda başarılı bir toplum inşa etmektir. “Öğretmen eğitimi hususunda Türkçe öğretmenlerinin eğitiminin ayrı bir önemi vardır. Bu önem, Türkçenin temel dil becerilerine (okuma, yazma, konuşma ve dinleme/izleme) dayanmasından ve bu becerilerin yaşamın hemen her anında bireye sıklıkla gerekli olmasından kaynaklanmaktadır.” (Durukan ve Maden, 2011, s. 557). Türkçe dersleri ve bu derslerde verilen ana dil eğitimi diğer derslerin dört yol kavşağı gibidir. Neredeyse tüm derslerde Türkçe ile eğitim verilmektedir. Bu nedenle Türkçe temel dil becerilerindeki yeterlilik düzeyi öğrencilerin diğer derslerdeki başarı ve tutumları üzerinde doğrudan etki etmektedir (Marshall, 1994).

Türkçe öğretmenlerine ve dolayısıyla Türkçe Eğitimi lisans programına atfedilen önem büyüktür. Bu nedenle Türkçe Eğitimi lisans programında öğrenim görmekte olan Türkçe öğretmen adaylarının daha etkili ve başarılı bir eğitim almalarına ortam hazırlamak için alanda bilimsel kitap, makale, proje, lisansüstü tez vb. türlerde çok sayıda bilimsel çalışma üretilmektedir. Türkçe Eğitimi lisans programı, Türkçe öğretmen adayları, Türkçe öğretmen adaylarının yararlandığı materyaller vb. konularda çalışmalar Türkçe eğitimi alan yazınına katkı sunmaktadır. Benzer çalışmalar diğer bilim alanlarında da ciddiyetle yapılmakta, yapılan çalışmalar neticesinde her geçen gün gelişen zenginleşen alan literatürleri oluşmaktadır. Bilim alanlarında üretilen bilimsel çalışmaların her biri raporladığı çıktılarla bilime katkı sunmaktadır. Fen, sağlık, sosyal bilimler vb. alanlarda olduğu gibi eğitim bilimleri alanında üretilen bilimsel bilgi ve bu bilgilerin paylaşıldığı akademik metinlerin sayılarında da büyük artışlar olmaktadır. Alan araştırmacıları yaptıkları/yapacakları bilimsel çalışmalarda alan yazınına yakından takip etmekte alan yazınındaki çalışmalardan hareketle çalışmalarına yön vermektedirler. Gerek alan yazınlarındaki akademik metinlerin tür ve sayılarındaki artış gerekse alan araştırmacılarının çalışacakları konuları saptamakta zamandan tasarruf etmelerini sağlamak için günümüzde bibliyometrik analizlerin yapıldığı çalışmalara her zamankinden daha çok ihtiyaç duyulmaktadır.

Bibliyometrik analizlerin yapıldığı çalışmalar, günümüzde akademik metinlerin üretildiği tüm alanlarda dikkatle takip edilen çalışma türlerindedir. Bibliyometrik analiz ile ilgili alan yazınında yapılmış çeşitli tanım ve açıklamalar bulunmaktadır. Bibliyometrik kavramı biblio (kitap, kâğıt) ve metrics (ölçme ve bilimi) sözcüklerinin birleşimini ifade eder (Sengupta,1992, s. 76). “Bibliyometrik araştırmalarda kitap, makale, tez gibi yazılı iletişim araçlarının belirli nitelikleri (sene, katkı sağlayan üniversite, konu, anahtar sözcükler, yazar sayısı, atıflar, ortak atıflar vb.) analiz edilmektedir.” (Demirbulat ve Dinç, 2017, s.22; Dilek, 2020, s. 2533). Bu analiz betimsel ve değerlendirici bibliyometri olmak üzere iki türde yapılmaktadır. Mevcut çalışmanın konusu olan betimsel bibliyometrik analizle literatürün yazarlara, unvanlara, yayın yıllarına, konularına, yöntemlerine, dillerine, hedef kitlelerine vb. göre gösterdiği dağılım ve eğilimleri sayısal verilerle ortaya çıkarmaya yaramaktadır.

Bibliyometrik analizlerle raporlanan çalışmaların alana makro ve mikro düzeyde önemli yararları bulunmaktadır. Bu çalışmalarla; belli bir konuda hazırlanan çalışmaların ortak özellikleri belirlenmekte (Karagöz ve Şeref, 2019, s.223-224), ülkeler, kurumlar, ekoller arasında kıyaslamalar yapmaya imkân sunulmaktadır (Ulu ve Akdağ, 2015, s.6). Çalışmalardan elde edilen veriler üzerinde, bilime yön verenlerce çeşitli açılardan değerlendirmeler yapılabilmektedir (Al vd. 2010, s.2; , Ulu ve Akdağ, 2015, s.7, Uma ve Dhanavandan, 2015, s.260; Depren vd. 2018, s.5).

Türkçe öğretmen adayları üzerinde Türkiye’de hazırlanan lisansüstü tezlerinin bibliyometrik analizinin yapıldığı mevcut çalışma alana önemli düzeyde katkı sunacaktır. Yapılan alan yazını incelemesinde evren, örnekleme veya katılımcılarını Türkçe öğretmen adaylarının oluşturduğu yüksek lisans ve doktora tezleri üzerinde herhangi bir bibliyometrik analizin yapılmadığı görülmüştür. Mevcut çalışmanın çıktılarının alanda araştırma yapacak araştırmacılara yüksek lisans ve doktora tezleriyle ilgili kapsayıcı bir fotoğraf sunması, araştırmacıların mevcut çalışmanın çıktılarından istifade ederek kendi çalışmalarına yön vermesi beklenmektedir.

Çalışmanın amacı doğrultusunda,

1. Türkçe öğretmeni adayları konusunda yapılan lisansüstü tezlerin türlerine göre dağılımı nasıldır?
2. Türkçe öğretmeni adayları konusunda yapılan lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı nasıldır?

3. Türkçe öğretmeni adayları konusunda yapılan lisansüstü tezlerin hazırlandığı kurumlara göre dağılımı nasıldır?
4. Türkçe öğretmeni adayları konusunda yapılan lisansüstü tezlerin yöntemlerine göre dağılımı nasıldır?
5. Türkçe öğretmeni adayları konusunda yapılan lisansüstü tezlerin konularına (dinleme becerisi, konuşma becerisi, okuma becerisi, yazma becerisi) göre dağılımı nasıldır?
6. Türkçe öğretmeni adayları konusunda yapılan lisansüstü tezlerin katılımcılarının sayılarına göre dağılımı nasıldır? sorularına cevap aranmıştır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Doküman taraması/inceleme, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsamaktadır (Kuzu, 2013, s. 109). Bu tür araştırmalarda, araştırmacı ihtiyacı olan veriyi, gözlem veya görüşme yapmaya gerek kalmadan elde edebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Bu çalışmada Türkçe öğretmeni adayları konusunda hazırlanan lisansüstü tezler tespit edilmiş çalışmanın amacı doğrultusunda veriler elde edilmiş, grafikler hâlinde yüzde ve sıklık değerleriyle betimlenmiştir.

Çalışmanın Veri Kaynakları

Çalışmanın veri kaynağını 2002-2022 yılları arasında Türkiye’de Türkçe öğretmeni adaylarını araştırma konusu yapmış 83 adet lisansüstü tez oluşturmaktadır.

Sınırlılık

Çalışmada paylaşılan veriler Türkiye’de başlangıçtan 2022 yılına kadar (2022 yılı dâhil) yapılan ve Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanından açık erişimli lisansüstü tezlerle sınırlıdır.

Veri Toplama Aracı

Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan ve uzman görüşleri neticesinde son şekli verilen Bilimsel Ürün İnceleme Formu (BÜİF) kullanılmıştır. Formun son şeklinde çalışmanın amaç sorularına uygun olarak hazırlanan altı temel madde yer almıştır. BÜİF’te bulunan maddeler şu şekildedir:

- Bilimsel çalışmanın türü (yüksek lisans ve doktora tezi)
- Bilimsel çalışmanın yayımlandığı yıl
- Bilimsel çalışmanın yapıldığı kurum (üniversite ve enstitü)
- Çalışmalarda kullanılan bilimsel araştırma yöntemi (nicel araştırma yöntemi, nitel araştırma yöntemi, karma araştırma yöntemi)
- Bilimsel çalışmanın yapıldığı temel dil becerisi (dinleme becerisi, konuşma becerisi, okuma becerisi, yazma becerisi)
- Bilimsel çalışmaların çalışma grubundaki kişi sayısı.

Geçerlik ve Güvenirlik

Veri toplama aracı, çalışmanın amaç soruları dikkate alınarak alan uzmanlarının görüş ve önerileri doğrultusunda hazırlanmıştır. Veri toplama aracı ışığında araştırmacı ve bağımsız iki alan uzmanı tarafından 3 yüksek lisans ve 2 doktora tezi ön incelemeye tabi tutulmuş araştırmacı ve alan uzmanlarının incelemeleri mukayese edilmiştir. Miles ve Huberman (1994) tarafından geliştirilen güvenilirlik formülü [$\text{Görüş birliği} / (\text{Görüş birliği} + \text{Görüş ayrılığı}) \times 100$] ile araştırmacı ile diğer değerlendiriciler arasındaki uyum hesaplanmış ve uyum %91 olarak tespit edilmiştir. Bu veri araştırmacının raporladığı verilerin güvenilir olduğuna işaret etmektedir.

Veri Analizi

Çalışmanın amaçları doğrultusunda Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanı taranarak Türkçe öğretmeni adayları konusunda hazırlanan lisansüstü tezler tespit edilmiş ve elde edilen dokümanların analizinde “betimsel bibliyometrik analiz” kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek’e (2021) göre betimsel bibliyometrik analiz, çeşitli veri toplama teknikleri ile elde edilmiş verilerin daha önceden belirlenmiş temalara göre özetlenmesi ve yorumlanmasını içeren veri analiz türüdür. Araştırmada Türkçe öğretmen adaylarını araştırma konusu olarak belirlemiş lisansüstü tezler tespit edilmiştir. Tespit edilen tezlerin türlerine (yüksek lisans veya doktora tezi), yıllara, üniversite ve enstitülere, yöntemlerine (nicel, nitel ve karma), dil becerilerine (dinleme, konuşma, okuma ve yazma) ve çalışma gruplarındaki kişi sayılarına göre dağılımı yüzde ve sıklık dağılımları gösterilerek grafikler halinde verilmiş, açıklanmış ve yorumlanmıştır.

Araştırma ve Yayın Etiği

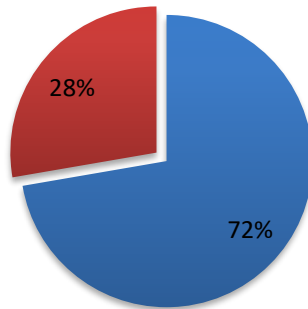
Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. Bu çalışma özel bir etik kurul izni gerektirmeyen çalışmalar kapsamına girmektedir.

Bulgular

Bu bölümde Türkçe öğretmeni adayları ile ilgili yapılan çalışmaların çeşitli açılardan eğilimleriyle ilgili veriler, grafikler/tablolara halinde verilmiş ve bu grafiklerin/tablolara açıklamaları yapılmıştır.

Türkçe öğretmeni adayları üzerinde yapılan çalışmaların türlerine (yüksek lisans ve doktora tezi) göre dağılımları ile ilgili bulgular Şekil 1’de verilmiştir.

■ Yüksek Lisans (f=60) ■ Doktora (f=23)

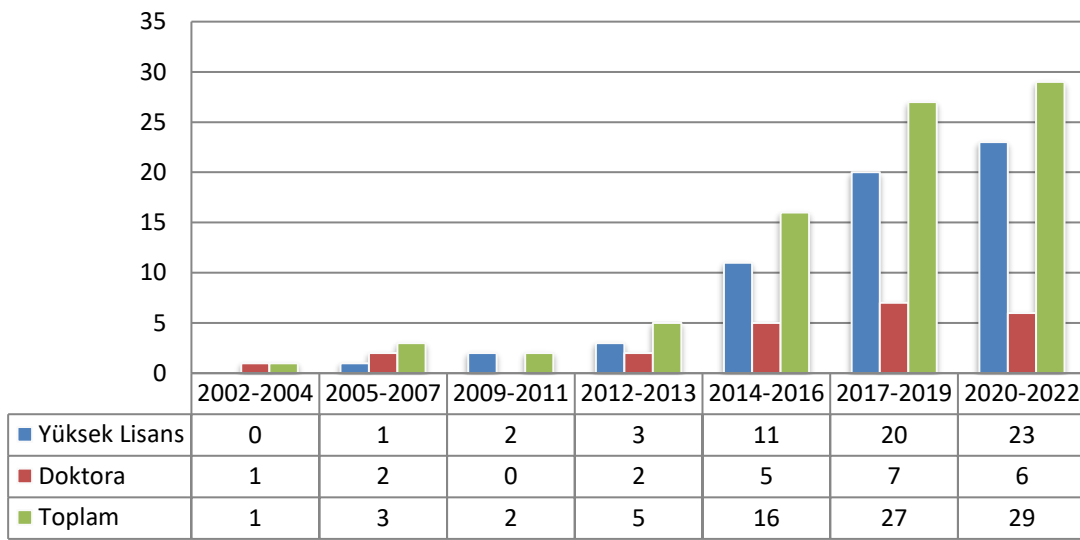

Şekil 1. *Türkçe öğretmeni adayları konusunda hazırlanan lisansüstü tezlerin türlerine göre dağılımı*

Şekil 1’de Türkçe öğretmeni adayları üzerine 2022 yılına kadar (2022 dâhil) 83 adet çalışma yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmalardan %72’si yüksek lisans tezi ($f=60$) ve %28’i doktora tezi ($f=23$) olarak yapılmıştır.

Türkçe öğretmeni adayları üzerinde yapılan lisansüstü tezlerin yarısından fazlası yüksek lisans türünde yapıldığı görülmektedir. 2002 yılından 2022 yılına kadar 60 adet yüksek lisans ve 23 adet doktora tezi yazılmıştır.

Türkçe öğretmeni adayları üzerine yapılan lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı Şekil 2’de sunulmuştur.

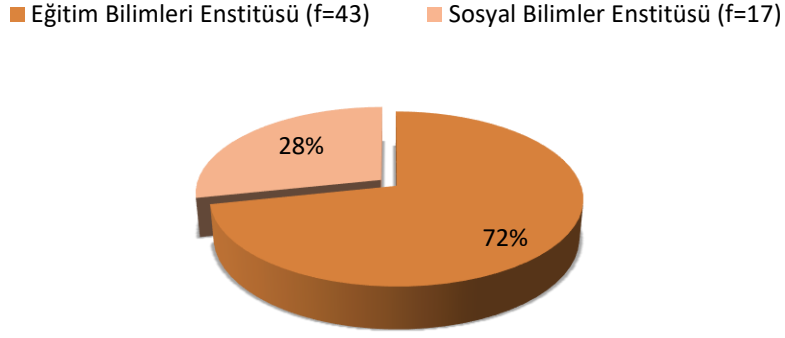

Şekil 2. *Türkçe öğretmeni adayları konusunda hazırlanan lisansüstü tezlerin yapıldıkları yıllara göre dağılımı*

Türkçe öğretmeni adayları ile ilgili alan yazında ulaşılan ilk çalışma 2002 yılına ait bir doktora tezidir. 2002-2004 yılları arasında Türkçe öğretmeni adayları ile ilgili alan yazında toplam 1 çalışma ($f=1$) yapılmıştır. 2005-2007 yılları arasında toplam 3 çalışma ($f=3$) yapılırken 2008-2010 yılları arasında toplam 2 çalışma ($f=2$) yapılmıştır. Buna göre 2011-2013 yılları arasında toplam 5 çalışma ($f=5$) yapılırken 2014-2016 yılları arasında ise toplam 16 çalışma ($f=16$) yapılmıştır. 2014 yılından itibaren Türkçe öğretmeni adayları üzerine yapılan akademik çalışmalarda önceki yıllara göre daha fazla artışın olduğu söylenebilir. 2017-2019 yılları arasında Türkçe öğretmeni adayları üzerine yapılan toplam akademik çalışma sayısı 27 ($f=27$) iken 2020-2022 yılları arasında 29 çalışma ($f=29$) yapılmıştır.

Şekil 2 incelendiğinde, Türkçe öğretmeni adayları ile ilgili yapılan çalışmaların nicelik bakımından genel olarak yıllar ilerledikçe artma eğilimi gösterdiği görülmektedir.

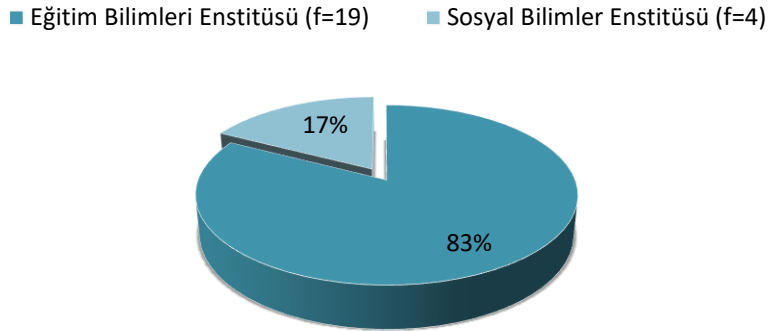
Türkçe öğretmeni adayları konusunda hazırlanan yüksek lisans tezlerinin hazırlandıkları enstitüler bakımından dağılımı Şekil 3’te sunulmuştur.

Şekil 3. Türkçe öğretmeni adayları konusunda hazırlanan yüksek lisans tezlerinin enstitülere göre dağılımı

Şekil 3 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adayları konusunda hazırlanan yüksek lisans tezlerinin yarısından fazlasının (f=43) Eğitim Bilimleri Enstitülerinde yapılan çalışmalar olduğu görülmektedir. Türkçe öğretmeni adayları üzerine yapılan toplam yüksek lisans tez sayısının %72'sinin Eğitim Bilimleri Enstitülerinde hazırlanırken (f=43) hazırlanırken %28'i Sosyal Bilimler Enstitülerinde (f=17) hazırlanmıştır.

Türkçe öğretmeni adayları konusunda hazırlanan doktora tezlerinin hazırlandıkları enstitüler bakımından dağılımı Şekil 4'te sunulmuştur.

Şekil 4. Türkçe öğretmeni adayları konusunda hazırlanan doktora tezlerinin enstitülere göre dağılımı

Şekil 4 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adayları üzerinde yapılan doktora tezlerinin yarısından fazlasının (f=19) Eğitim Bilimleri Enstitülerinde yapılan çalışmalar olduğu görülmektedir. Türkçe öğretmeni adayları üzerine yapılan toplam doktora tez sayısının % 83'ü Eğitim Bilimleri Enstitülerinde (f=19) hazırlanırken %17'si Sosyal Bilimler Enstitülerinde (f=4) hazırlanmıştır.

Türkçe öğretmeni adayları konusunda hazırlanan lisansüstü tez çalışmalarının yapıldığı üniversiteler ve sıklık değerleri şu şekildedir:

Tablo 1. Türkçe öğretmeni adayları konusunda hazırlanan lisansüstü tez çalışmalarının yapıldığı üniversiteler ve frekans değerleri

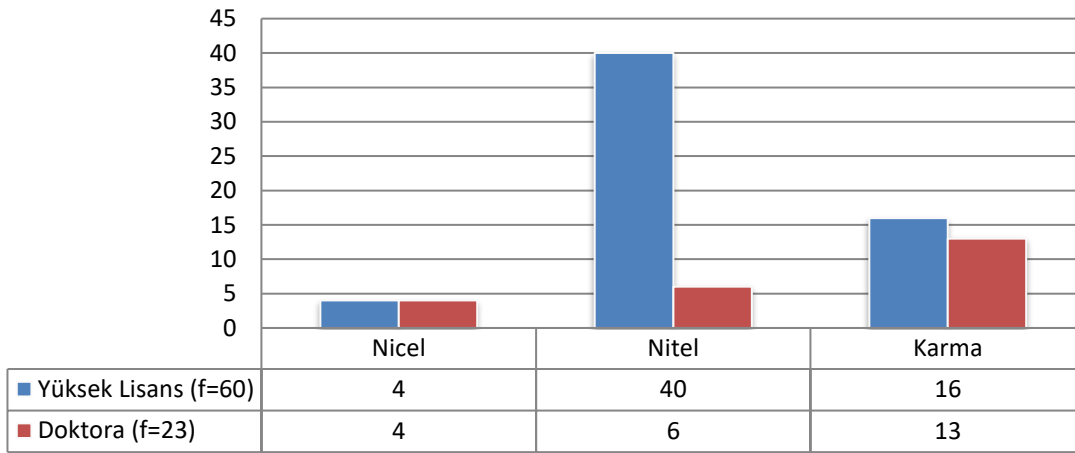
Üniversiteler	Yüksek Lisans Tezi	Doktora Tezi	f
1 Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi	12	1	13
2 Gazi Üniversitesi	2	9	11
3 Atatürk Üniversitesi	2	5	7
4 Akdeniz Üniversitesi	4	1	5
5 Kırşehir Ahi Evren Üniversitesi	4	-	4
6 Mersin Üniversitesi	2	1	3
7 Pamukkale Üniversitesi	3	-	3
8 Abant İzzet Baysal Üniversitesi	3	-	3
9 Nevşehir Hacı Bektaş Üniversitesi	3	-	3
10 Ömer Halis Demir Üniversitesi	3	-	3
11 Mustafa Kemal Üniversitesi	2	1	3
12 Dokuz Eylül Üniversitesi	2	-	2
13 Selçuk Üniversitesi	2	-	2
14 İnönü Üniversitesi	2	-	2
15 Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	2	-	2
16 Necmettin Erbakan Üniversitesi	-	1	1
17 Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	1	-	1
18 Kafkas Üniversitesi	1	-	1
19 Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	1	-	1
20 Yüzüncü Yıl Üniversitesi	1	-	1
21 Bursa Uludağ Üniversitesi	1	-	1
22 Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	1	-	1
23 Yıldız Teknik Üniversitesi	-	1	1
24 İstanbul Cerrahpaşa Üniversitesi	-	1	1
25 Trabzon Üniversitesi	1	-	1
26 Düzce Üniversitesi	1	-	1
27 Balıkesir Üniversitesi	1	-	1
28 Gaziantep Üniversitesi	1	-	1
29 Sakarya Üniversitesi	1	-	1
30 Çukurova Üniversitesi	-	1	1
31 Ankara Üniversitesi	-	1	1
32 Fırat Üniversitesi	1	-	1
Toplam	60	23	83

Tablo 1 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adayları ile ilgili Türkiye’de 32 üniversitede en az bir lisansüstü tezin hazırlandığı anlaşılmaktadır. İlgili alanda nicelik olarak en fazla yüksek lisans ve doktora tezi hazırlanan üniversite Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi’dir ($f=13$). Gazi Üniversitesi Türkçe öğretmeni adayları ile ilgili en fazla yüksek lisans ve doktora tezi yazılan ($f=11$) ikinci

üniversite iken Atatürk Üniversitesi ise ($f=7$) üçüncü sıradadır. Akdeniz Üniversitesi toplam 5 tez, Kırşehir Ahi Evren üniversitesi toplam 4 tez hazırlarken Mersin Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi, Ömer Halis Demir Üniversitesi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi ve Nevşehir Hacı Bektaş Üniversitesi'nde ise üçer tez hazırlanmıştır.

En fazla yüksek lisans tezi sırasıyla Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi ($f=12$), Kırşehir Ahi Evren Üniversitesi ($f=4$) ve Akdeniz Üniversitesidir ($f=4$). En fazla doktora tezinin hazırlandığı üniversiteler ise sırasıyla Gazi Üniversitesi ($f=9$) ve Atatürk Üniversitesidir ($f=5$). Elde edilen bulgulara göre 32 üniversitede toplam 60 yüksek lisans tezi ve 23 doktora tezi hazırlanmıştır. 32 üniversitenin 29'unda yüksek lisans tezi hazırlanmışken sadece 9'unda doktora tezi hazırlanmıştır.

Türkçe öğretmeni adayları üzerinde yapılan çalışmaların yöntemleri (nicel, nitel ve karma) bakımından dağılımı Şekil 5'te sunulmuştur:

Şekil 5. Türkçe öğretmeni adayları konusunda hazırlanan lisansüstü tezlerin yöntemleri (nitel, nicel ve karma) bakımından dağılımı

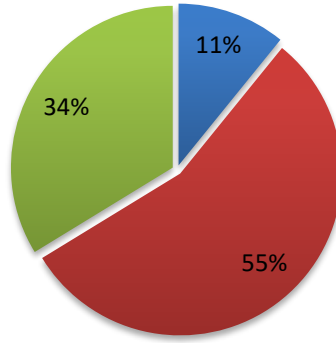
Şekil 5'te Türkçe öğretmeni adayları üzerinde yapılan lisansüstü tezlerin yöntemlerine göre dağılımı gösterilmiştir. Buna göre yüksek lisans tezlerinin 4'ü nicel araştırma yöntemine göre hazırlanırken 40'ı nitel araştırma yöntemine göre hazırlanmıştır. Türkçe öğretmeni adayları üzerine yapılan yüksek lisans tezlerinin 16'sı ise karma araştırma yöntemine göre yapılmıştır. Türkçe öğretmeni adayları üzerine yapılan doktora tezlerinin 4'ü nicel araştırma yöntemine göre hazırlanırken 6'sı ise nitel araştırma yöntemine hazırlanmıştır. Türkçe öğretmeni adayları üzerine yapılan doktora tezlerinin 13'ü ise karma araştırma yöntemi kullanılarak yapılmıştır.

Şekil 5 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adayları üzerinde yapılan yüksek lisans tezlerinin yarısından fazlası ($f=40$) nitel araştırma yöntemine göre hazırlanmıştır. Buna karşın nicel araştırma yöntemine göre yapılan araştırmaların sayısal azlığı dikkat çekerken söz konusu çalışmalarda karma araştırma yönteminin de yeterince kullanılmaması ciddi bir eksiklik olarak ifade edilebilir.

Türkçe öğretmeni adayları üzerinde yapılan doktora tezlerinin yarısından fazlası ($f=13$) karma yöntemine göre hazırlanmıştır. Türkçe öğretmeni adayları üzerine yapılan doktora tezlerinin 6'sı nitel, 4'ü ise nicel araştırma yöntemine göre yapılmıştır.

Türkçe öğretmeni adayları konusunda hazırlanan çalışmaların yöntemleri (nitel, nicel ve karma araştırma yöntemi) bakımından genel dağılımı Şekil 6'da sunulmuştur:

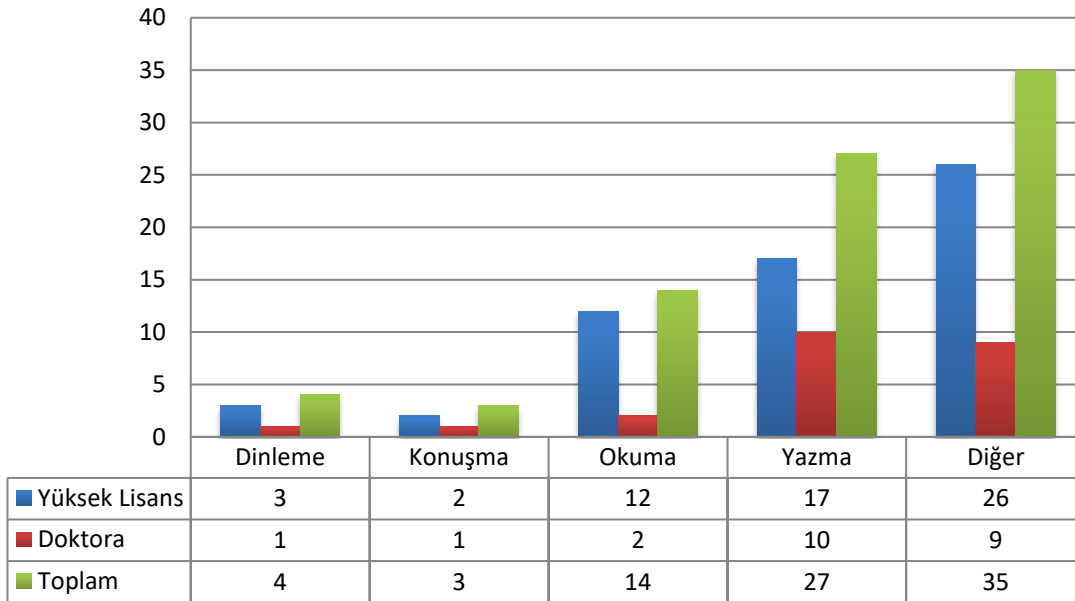
■ Nicel (f=9) ■ Nitel (f=46) ■ Karma (f=28)

Şekil 6. Türkçe öğretmeni adayları üzerinde yapılan lisansüstü tezlerin yöntemleri (nitel, nicel ve karma) bakımından genel dağılımı

Şekil 6 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adayları üzerine yapılan çalışmaların (yüksek lisans tezi ve doktora tezi) %55'i (f=46) nitel araştırma yöntemine göre yapılmıştır. Yapılan çalışmaların %34'ü (f=29) karma araştırma yöntemine göre hazırlanırken %11'i (f=8) nicel araştırma yöntemi esas alınarak hazırlanmıştır. Bu sonuçlara bakıldığında Türkçe öğretmeni adayları üzerinde yapılan çalışmaların genel olarak en fazla nitel yöntemle yapıldığı, nicel ve karma araştırma yöntemlerine göre yapılan çalışmaların ise sayısal olarak nitel araştırmanın çok gerisinde olduğu söylenebilir. Bu bakımdan özellikle nicel ve karma araştırma yöntemine göre yapılacak akademik çalışmaların sayısının artırılmasının alan yazına da katkı sağlayacağı düşünülebilir.

Türkçe öğretmeni adayları konusunda hazırlanan lisansüstü tezlerin dil becerileri (dinleme, konuşma, okuma, yazma ve diğer) bakımından dağılımı Şekil 7'de sunulmuştur:

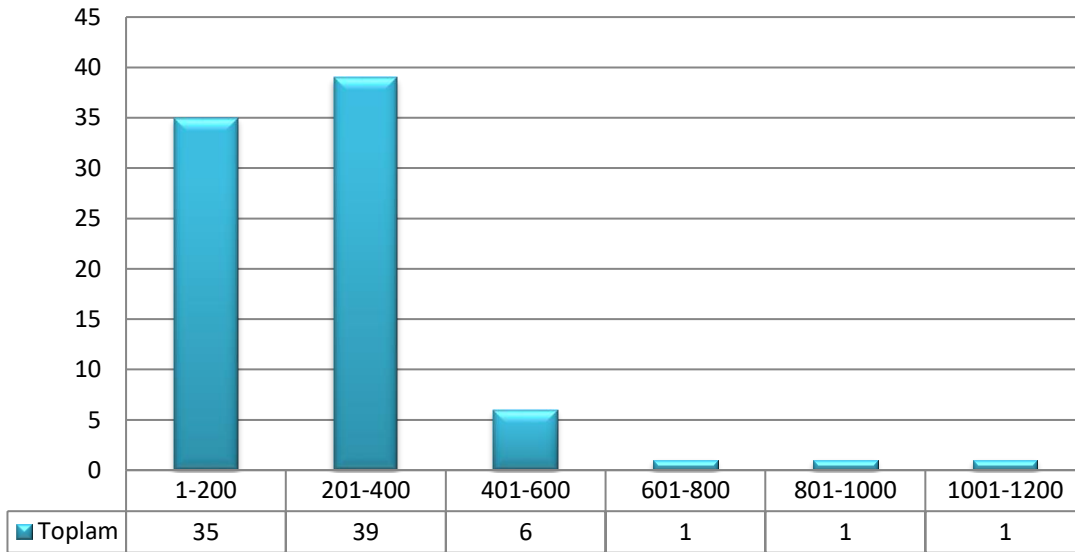
Şekil 7. Türkçe öğretmeni adayları konusunda hazırlanan lisansüstü tezlerin dil becerileri (dinleme, konuşma, okuma, yazma ve diğer) bakımından dağılımı

Şekil 7’de Türkçe öğretmeni adayları üzerine yapılan lisansüstü tezlerin dil becerilerine göre dağılımı verilmiştir. Grafik 7 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adayları üzerinde yapılan yüksek lisans tezlerinin 3’ü dinleme, 2’si konuşma, 12’si okuma ve 17’si yazma becerisi üzerine yapılmıştır. Türkçe öğretmeni adayları üzerine yapılan çalışmaların 31’i ise herhangi bir beceriyi özel olarak ele almamış Türkçe öğretmeni adaylarını genel olarak ele almıştır.

Türkçe öğretmeni adayları üzerinde yapılan doktora tezlerinin beceri alanlarına göre dağılımına bakıldığında 1’inin dinleme, 1’inin konuşma, 2’sinin okuma ve 10’unun yazma becerisi üzerine yazıldığı bulgulanmıştır. Herhangi bir beceriyi özel olarak ele almayan ve Türkçe öğretmeni adayları konusunu genel olarak işleyen doktora tezleri ise 9 tanedir.

Bu sonuçlardan hareketle dört temel dil becerisi içinden en fazla tercih edilen beceri 27 çalışma ile yazma becerisidir. Onu sırasıyla 14 çalışma ile okuma becerisi, 4 çalışma ile dinleme becerisi ve 3 çalışma ile konuşma becerisi izlemektedir. Bu sonuçlardan en dikkate değer diğer bir tespit ise Türkçe öğretmeni adayları üzerinde yapılan çalışmaların 41’inin herhangi bir beceriyi özel olarak ele almayıp Türkçe öğretmeni adaylarını genel olarak işlemesidir. Özellikle Türkçe öğretmeni adayları konusunda yapılan çalışmalar içinde dört temel beceriyi özel olarak ele alan çalışmaların yarısından daha az olması ($f=48$), alan yazındaki ciddi bir eksiklik olarak ifade edilebilir. Bunun yanında dört temel beceri içinde de en az işlenen ve ele alınan beceri ise konuşma becerisidir ($f=3$).

Türkçe öğretmeni adayları konusunda hazırlanan lisansüstü tezlerin çalışma grubundaki kişi sayısı bakımından dağılımı Şekil 8’de sunulmuştur:

Şekil 8. Türkçe öğretmeni adayları konusunda hazırlanan lisansüstü tezlerin çalışma grubundaki kişi sayısı bakımından dağılımı

Grafik 8 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adayları üzerine yapılan lisansüstü tezlerin 39’unda çalışma grubundaki kişi sayısının 201-400 arasında olduğu görülmektedir. İncelenen çalışmaların 35’inde 1-200 kişi arasında oluşan bir çalışma grubuna sahip olduğu, 6 lisansüstü tezde ise çalışma grubunda bulunan kişi sayısının 401-600 arasında olduğu bulgulanmıştır. 401-600, 801-1000 ve 1001-1200 aralığında ise 1’er çalışma bulunmaktadır.

Sonuç ve Öneriler

Çalışmanın amaç soruları bağlamında ulaşılan sonuçlar şu şekildedir;

Türkçe öğretmen adayları üzerinde yapılan lisansüstü tezlerin türlerine göre dağılımına ilişkin sonuçlar:

Çalışmada Türkçe öğretmen adayları konulu 83 lisansüstü tezin hazırlandığı sonucuna ulaşılmıştır. Lisansüstü tezlerin 60'nın yüksek lisans, 23'ünün ise doktora tezi türünde hazırlandığı tespit edilmiştir.

Türkçe öğretmen adaylarını çeşitli açılardan araştırma konusu yapan lisansüstü tez çalışmalarını sayıca arttırılması, daha nitelikli Türkçe öğretmenlerinin eğitim-öğretim sistemine kazandırılması açısından önemlidir. Nitekim başarılı Türkçe öğretmenlerinin Türkçe derslerinin yanı sıra diğer derslerde de başarılı öğrenciler yetiştirmenin ön koşulu olduğu açıktır. Alanda yapılacak nitelikli çalışmalar Türkçe alan eğitime de önemli katkılar sunacaktır.

Türkçe öğretmen adayları üzerinde yapılan lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımına ilişkin sonuçlar:

Yapılan tarama ve analiz neticesinde Türkçe öğretmen adayları konulu yapılan ilk çalışmanın 2002'de yazılan bir doktora tezi olduğu belirlenmiştir. 2003 ve 2004'te Türkçe öğretmen adaylarını araştırma konusu olarak belirleyen başka bir tez çalışmasına rastlanmamıştır. 2005-2007'de 1 yüksek lisans ve 2 doktora tezi olmak üzere toplamda 3 tez yazıldığı belirlenmiştir. Bu çalışmaları sırasıyla 2009-2011'de 2 yüksek lisans, 2012-2013'te 3 yüksek lisans ile 2 doktora tezi, 2014-2016'da 11 yüksek lisans ve 5 doktora tezi, 2017-2019'da 20 yüksek lisans ve 7 doktora tezi, 2020-2022'de de 23 yüksek lisans ve 6 doktora tezinin yazıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde bilhassa 2012-2022 yılları arasında çalışma sayılarının düzenli olarak artış gösterdiği belirlenmiştir. Bu artışın temel nedeninin Türkçe eğitimi alanında yetişen akademisyen sayısının son yıllarda önemli bir artış göstermesi olduğunu söylemek mümkündür.

Türkçe öğretmen adaylarının araştırma konusu edildiği lisansüstü tezlerin hazırlandığı enstitülere göre dağılımına ilişkin sonuçlar:

Türkçe öğretmen adayları konulu yüksek lisans tezlerinin yarısından fazlası ($f=43$, %72) Eğitim Bilimleri Enstitüleri bünyesinde hazırlanırken 17'sinin (%28) Sosyal Bilimler Enstitüleri bünyesinde yazıldığı sonucuna ulaşılmıştır. İlgili konuda hazırlanan doktora tezlerinin 19'unun (%83) Eğitim Bilimleri Enstitüleri, 4'ünün ise (%17) Sosyal Bilimler Enstitüleri bünyesinde kaleme alındığı belirlenmiştir.

İncelenen lisansüstü tezlerin 32 farklı üniversitede hazırlandığı belirlenmiştir. İlgili alanda en fazla yüksek lisans ve doktora tezinin hazırlandığı üniversite Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi'dir ($f=13$). Gazi Üniversitesi 11 teze ikinci üniversite iken Atatürk Üniversitesi ($f=7$) üçüncü sırada yer almıştır. Akdeniz Üniversitesi'nde 5, Kırşehir Ahi Evren Üniversitesi'nde 4 tez hazırlarken Mersin Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi, Ömer Halis Demir Üniversitesi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi ve Nevşehir Hacı Bektaş Üniversitesi'nde üçer tez hazırlandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Türkçe öğretmen adayları üzerinde yapılan lisansüstü tezlerin yöntemlerine göre dağılımına ilişkin sonuçlar:

Türkçe öğretmeni adayları konusunda yapılan lisansüstü tezlerin %55'inin ($f=46$) nitel araştırma yöntemine göre yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Tezlerin %34'ü ($f=29$) karma araştırma yöntemine göre hazırlanırken %11'inin ($f=9$) ise nicel araştırma yöntemine uygun olarak hazırlandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Türkçe öğretmen adayları üzerinde yapılan lisansüstü tezlerinin konularına (dinleme becerisi, konuşma becerisi, okuma becerisi, yazma becerisi) göre dağılımına ilişkin sonuçlar:

Türkçe öğretmeni adaylarının araştırma konusu edildiği yüksek lisans tezlerinin 3'ü dinleme, 2'si konuşma, 12'si okuma ve 17'si yazma becerisi üzerine yapılmıştır. Tezlerin 31'i ise herhangi bir beceriyi özel olarak ele almamış, karma dil becerileri ile adayların diğer davranış, tutum ve kaygılarını ele almıştır. Benzer şekilde doktora tezlerinin 1'inin dinleme, 1'nin konuşma, 2'sinin okuma, 10'unun ise yazma becerisi alanında yapıldığı, karma dil becerileri ve diğer konularda ise 9 tezin hazırlandığı sonucuna ulaşılmıştır. Özetlemek gerekirse yazma becerisi alanında toplam 27, okuma becerisi alanında 14, dinleme becerisi alanında 4, konuşma becerisi alanında ise 3 lisansüstü tezin hazırlandığı; 41 tezin ise karma beceriler ile diğer konular üzerinde hazırlandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Türkçe öğretmen adayları üzerinde yapılan lisansüstü tezlerin katılımcılarının sayılarına göre dağılımına ilişkin sonuçlar:

Lisansüstü tezlerin 39'unun çalışma grubundaki kişi sayısının 201-400 arasında değiştiği belirlenmiştir. Tezlerin 35'indeki katılımcı sayısı 1-200 arasında iken tezlerin 6'sındaki katılımcı sayısının 401-600 arasında değiştiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca 401-600, 801-1000 ve 1001-1200 aralıklarında katılımcının olduğu 1'er tez tespit edilmiştir.

Bütün sonuçları özetlemek gerekirse, çalışmanın sonunda 2002-2022'de toplamda 23 doktora tezi, 60 yüksek lisans tezi yapıldığı; yıllara göre çalışma sayısında düzenli bir artışın olduğu belirlenmiştir. Lisansüstü tezlerinin yaklaşık $\frac{3}{4}$ 'ünün Eğitim Bilimleri Enstitülerinde, yaklaşık $\frac{1}{4}$ 'ünün ise Sosyal Bilimler Enstitülerinde hazırlatıldığı, 33 farklı üniversitede ilgili konuda tez yapıldığı, en çok tezin Çanakkale On Sekiz Mart, Gazi ve Atatürk üniversitelerinde yazıldığı, tezlerin %55'inin nitel, %34'ünün karma, %11'inin ise nicel araştırma yöntemine uygun olarak hazırlandığı, çalışmaların sırasıyla adayların yazma, okuma, dinleme, konuşma becerileri ve öğretmen adaylarını ilgilendiren karma konular üzerinde yapıldığı, çalışmaların katılımcı sayısının ise 200 ile 1200 arasında değişkenlik gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Türkçe eğitimi alan yazınında yapılmış benzer çalışmalar bulunmaktadır. Kaya, Palas ve Can (2022) yaptıkları çalışmada Türkiye'de iki dillilik konusunda yapılmış çalışmaların kaynakçasını hazırlamış, Can ve Kardaş (2023) ise Türkiye'de iki dillilik konusunda yapılmış tez ve makale türündeki çalışmaların eğilimlerini belirlemeyi amaçlamış, tezlerin türleri, çalışmaların yapıldığı yöntemler, çalışmalarda işlenen dil becerileri ve diğer konular bakımından bu çalışmanın sonuçlarını destekleyen sonuçlara ulaşımlardır. Kardoğan ve Kardaş (2023) da Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında yayımlanan makale türündeki çalışmaları yayım yıllarına, yöntemlerine, konularına ve çalışma grubu/evren-örneklem/materyaline göre dağılımını incelemiş ve mevcut çalışmanın ilgili sonuçlarıyla paralellik gösteren sonuçlara ulaşımlardır. Kardaş vd. (2018) çalışmalarında Türkçe dinleme eğitimi alanında yayımlanan akademik çalışmaların (tez, makale) eğilimlerini belirlemeye yönelik yaptıkları çalışma neticesinde incelenen çalışmaların yöntemlerine ilişkin bulgular mevcut çalışmanın ilgili sonuçlarını destekler niteliktedir.

Çiftçi ve Coşkun (2017), Ercan (2014), Büyükkiz (2014), Göçer ve Moğul (2011) ve Biçer'in (2017) Türkçe eğitimi alanında yayımlanmış çalışmalar üzerinde yaptıkları eğilim belirleme çalışmalarında mevcut çalışmanın sonuçlarıyla paralellik gösteren sonuçlara ulaşımlardır.

Mevcut çalışmanın sonuçları Türkçe öğretmeni adaylarının lisans öğrenim süreçleri, öğrenme stilleri, dil becerilerini öğrenme ve öğretme yeterlikleri, Türkçe lisans öğretim programı, öğretim materyalleri vb. konularda hazırlanmış lisansüstü tez sayısının arttırılarak nitelikli Türkçe öğretmenlerinin yetiştirilmesi konusuna dikkat çekilmesinin sağlanması gerektiğine işaret etmektedir.

Sonuçlar, alan araştırmacılarının Türkçe öğretmen adaylarının dinleme ve konuşma becerileri üzerinde hacimli, nitelikli çalışmalara imza atmalarına alanda ihtiyaç olduğunu göstermektedir. İlgili konuda daha fazla doktora tezinin hazırlanması alana gereken önemin verilmesi için önemlidir. Ayrıca

Türkçe öğretmeni adaylarının çalışma konusu edildiği nicel verilerin nitel verilerle desteklendiği “karma yöntem”li araştırma sayısının artırılması Türkçe öğretmen eğitimi süreçlerine katkı sağlayacaktır.

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. Özel bir etik kurul izni gerektirmeyen çalışmalar kapsamına giren çalışmadır.

Yazarların Katkı Oranı

Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı sunmuşlardır.

Çıkar Çatışması

Bu çalışmada çıkar çatışması teşkil edebilecek herhangi bir durum yoktur.

Kaynaklar

- Al, U., Soydal, İ & Yalçın, H. (2010). Bibliyometrik özellikleri açısından bilig'in değerlendirmesi. *Bilig*, 55, 1-20.
- Başkan, A. G. (2001). *Öğretmenlik mesleği ve öğretmen yetiştirmede yeniden yapılanma*. Ankara: Ritm İletişim Hizmetleri Ltd. Şti.
- Biçer, N. (2017). Yabancılara Türkçe öğretimi alanında yayınlanan makaleler üzerine bir analiz çalışması, *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı (27), 236-247. DOI: 10.5505/pausbed.2017.69772
- Büyükikiz, K. K. (2014). Yabancılara Türkçe öğretimi alanında hazırlanan lisansüstü tezler üzerine bir inceleme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(25), 203-213.
- Can, F., & Kardeş, M.N. (2023). Türkiye'de iki dillilik üzerine yapılmış akademik çalışmaların eğilimleri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(38), 555-577.
- Çiftçi, Ö. ve Coşkun, H. (2017). Yabancılara Türkçe öğretimi alanında yapılan çalışmaların farklı değişkenlere göre tasnifi. *International Journal of Language Academy*, 5(4), 205-214. <https://doi.org/10.18033/ijla.3625>.
- Depren, Ö., Kartal, M. T., & Depren, S. K. (2018). Borsalarda oynaklık üzerine yayınlanmış akademik çalışmaların bibliyometrik analizi. *Bankacılık ve Sermaye Piyasası Araştırmaları Dergisi*, 2(6), 1-15.
- Demirbulat, Ö.G. & Dinç, N.T. (2017). Sürdürülebilir turizm konulu lisansüstü tezlerin bibliyometrik profili. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 14(2), 20-30
- Dilek, S. (2020). İnsan ve toplum bilimleri araştırmaları dergisinde 2015-2019 arasında yayınlanan iktisat makalelerinin bibliyometrik analizi, *Journal of the Human and Social Sciences Researches [itobiad]*, 9 (3): 2529/2547
- Durukan, E. Ve Maden S. (2011). Türkçe öğretmeni adaylarının Türkçe öğretmenliği lisans programına yönelik görüşleri, *Kastamonu Eğitim Dergisi* (19) 2, 555-566.
- Ercan, A. N. (2014-Haziran). Yabancılara Türkçe öğretimi üzerine yapılmış lisansüstü tezlerin çeşitli değişkenler açısından analizi. 7. *Uluslararası Türkçenin Eğitimi Öğretimi Kurultayı*, 19-21 Haziran, Muğla.
- Göçer, A. ve Moğul, S. (2011). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ile ilgili çalışmalara genel bir bakış. *Turkish Studies*, 6 (3), 797-810. DOI :<http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.2470>
- Karagöz, B. ve Şeref, İ. (2019). Değerler Eğitimi Dergisi'nin bibliyometrik profili (2009-2018). *Değerler Eğitimi Dergisi*, 17 (37), 219-246.
- Kardeş, M.N., Çetinkaya, V. ve Kaya, M. (2018). 2005-2017 yılları arasında dinleme eğitimi üzerine yapılmış akademik çalışmaların eğilimleri üzerine bir araştırma, *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi* 2, (1), 21-32.
- Kardoğan, M. ve Kardeş, M. N. (2023). Türkiye'de Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında yayımlanan makalelerin eğilimleri üzerine bir inceleme. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(1),1-12.
- Kaya, M., Palas, R., & Can, F. (2022). İki dillilik ve çok dillilik üzerine yapılan araştırmalara ilişkin kaynakça denemesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi* (31), 605-634.

- Kızılcıoğlu, A. (2006). Eğitim fakültelerinde yeniden yapılandırma sürecine ilişkin eleştiriler ve öneriler. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9 (16), 132-140.
- Kuzu, A. (2013). Veri toplama yöntem ve araçları, A. A. Kurt (ed.) *Bilimsel araştırma yöntemleri* İçinde (s. 103- 115) Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1708.
- Marshall, J. (1994). *Anadili ve yazın öğretimi* (Çev. Cahit Külebi). Ankara: Başak Yayınları.
- Saraç, C. (2005). Türk dili ve edebiyatı/türkçe öğretmenlerinin yetiştirilmesi. *Eğitim Araştırmaları*, 21, 211-222.
- Sengupta, I.N. (1992). Bibliometrics, informetrics, scientometrics and librametrics: an overview. *Libri*, 42(2), 75.
- Uçgun, D. (2006). *Cumhuriyet döneminde Türkçe öğretmenlerinin yetiştirilmesi. (Yayımlanmamış Doktora Tezi)*, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ulu, S. & Akdağ, M. (2015). Dergilerde yayınlanan hakem denetimli makalelerin bibliyometrik profili: Selçuk iletişim örneği. *Selçuk İletişim*, 9(1), 5-21.
- Uma, V.& Dhanavandan, S. (2015). Scientometric Study on Research Literature of Management Sciences. *Journal of Advances in Library and Information Science*, 4(3), 260-263.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (12.Baskı)*. Seçkin Yayınları.
- Yılman, M. (2006). *Türkiye’de öğretmen eğitiminin temelleri*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- YÖK. (1998). Eğitim fakülteleri öğretmen yetiştirme programlarının yeniden düzenlenmesi. http://www.yok.gov.tr/egitim/ogretmen/ogretmen_yetistirme_lisans/rapor.doc. ErişimTarihi: 08.02.2023.